

Barbara POPIELAS-SZULTKA

Herb miasta Łeby

W 1308 r. ziemię lęborską, wraz z dowodnie istniejącą już w XIII wieku osadą rybacką u ujścia rzeki Łeby do Morza Bałtyckiego, opanowali Krzyżacy, którzy przejęli ją z rąk margrabiów brandenburskich. Do 1308 r., czyli zajęcia jej przez Brandenburgię wchodziła ona w skład księstwa wschodniopomorskiego, albo gdańskiego, rządzonego przez miejscowych książąt wschodniopomorskich, z których niektórzy mieli w godle gryfa, czyli znak fantastyczny, składający się w górnej połowie z orła, zaś w dolnej połowie z lwa¹.

Zakon krzyżacki w celu zalegalizowania swych ekspansywnych działań w stosunku do Pomorza Gdańskiego w 1309 r. formalnie wykupił je od Brandenburczyków za symboliczną sumę 10 tysięcy grzywien brandenburskich. W ten sposób Zakon uzyskał podstawę prawną półtorawiekowego panowania nad Pomorzem Gdańskim, chociaż faktycznie decydowała o tym przewaga militarna². Zakon nie zamierzał jednak zadowolić się nowymi nabytkami terytorialnymi i w następnych latach podjął próbę rozszerzenia swego państwa w kierunku zachodnim. Wyrazem tych dążeń było wejście w posiadanie ziemi słupskiej w latach 1329–1341. Utrata ziemi słupskiej skłoniła Zakon do umocnienia swego panowania wzdłuż północno-zachodniej granicy Pomorza Gdańskiego, wzdłuż rzeki Łeby. W ten sposób doszło w 1341 r. do lokacji Lęborka, zaś trzynaście lat później Białogardy (1354), a po trzech latach Łeby (1357 r.). O ile dwa pierwsze miasta uzyskały prawo chełmińskie, o tyle Łeba – jako miasto portowe, analogicznie jak później Hel (1378 r.) otrzymała prawo lubeckie³. Te

¹ T. Bolduan: *Gryf. Godło Pomorza*, Gdańsk 1971, s. 11.

² M. Biskup, G. Labuda: *Dzieje zakonu krzyżackiego w Prusach*, Gdańsk 1986, s. 257–258.

³ M. Grzegorz: *Osady Pomorza Gdańskiego w latach 1309–1454*, Warszawa–Łódź 1990, s. 66 i 82.